

TIEN JAAR NA de vuurwerkramp is er nog steeds veel pijn. Nooit beantwoorde vragen en het uitblijven van fatsoenlijke compensatie frustriert de nabestaanden. Zo vinden de weduwen van de vier omgekomen brandweermannen dat de gemeente Enschede steken heeft laten vallen. Andere hulpverleners die 13 mei 2000 naar het inferno werden gedirigeerd, hebben te maken met bedreigingen. Ondertussen buigt de politie zich over de verklaring van een nieuwe getuige. Ontrafelt het door deze Jeannette Schippers geschetste scenario eindelijk de raadsels van Twentes grootste drama?

10 jaar na VUURWERKRAMP zijn er nog zo veel raadsels

Het MYSTERIE van ENSCHEDE

- Nieuwe getuige: '2 oproepkrachten op terrein'
- Hulpverleners bedreigd
- 'Documenten spoorloos, bewust achterovergedrukt'

door JAN COLIJN en CHARLES SANDERS

ENSCHEDÉ, zaterdag

Vier weduwen, vier persoonlijke drama's. Marjan Hesselink, Pauline Oude Nijeweme, Diane Gremmen en Mathilde van der Molen beleven de vuurwerkramp tien jaar na dato opnieuw. Want er zijn herdenkingen én er werden verklaringen afgelegd die nieuw licht op de zaak werpen.

„Wat ons bezig houdt is dat eerste vlammetje. Hoe is het begonnen?”

Volgens Jeannette Schippers, schoonzus van SE Fireworks-directeur Willy Pater, waren twee oproepkrachten die fatale dag in 2000 aanwezig op het terrein van het vuurwerkbedrijf. Door toedoen van deze beide broers, André en Marco de J., zou er bij een demonstratie met vuurwerk iets vreselijk mis zijn gegaan, waardoor de boel uiteindelijk in de lucht

• *Het inferno in beeld: tot ver buiten Enschede zijn de explosies 13 mei 2000 te horen, te zien, te ruiken...*

FOTO: ANP

• *Nu privédetectives, toen rechercheurs die gedwongen werden op te stappen bij de politie. Charl de Roy van Zuydewijn (links) en Jan Paalman hebben zich vastgebeten in 'dossier vuurwerkramp'.*

FOTO'S: REINIER VAN WILLIGEN

vloog. Jeannette vertelde dat aan twee voormalige rechercheurs van het Tolteam, dat de ramp destijds onderzocht.

De broers De J. hebben altijd ontkend die dag bij SE Fireworks te zijn geweest. Uit de verklaring van Schippers blijkt nu het tegendeel. De echtgenote van André de J., Maria, is óók een zus van deze nieuwe 'kroongetuige' Jeannette...

Onmachtig

„We hebben veel meegemaakt, tijdens en ná de ramp”, zegt brandweerweduwe Diane Gremmen. „Als moeder ben je onmachtig, tegenover je kinderen. Je zoekt naar antwoorden en krijgt ze niet. Wat ons bezighoudt, nog altijd, is dat eerste vlammetje. Hoe is het begonnen?”

Ook Marjan Hesselink verloor haar echtgenoot die dag in de vlammenzee. „Frustratie heerst alom. Waarom is er in Enschede niets gedaan met een eerder rapport, over die andere vuurwerkbrand, in Culemborg? Documenten die bewaard hadden moeten blijven, zijn spoorloos. Zaken verdwenen, bewust achterover gedrukt. Zo lijkt het althans.”

Pauline Oude Nijeweme: „Zeker is dat er iets niet klopt. Maar het mysterie van Enschede moet ooit worden opgelost, nu kunnen we toch niet verder? Als weduwe wil je weten hoe en waarom het zo is gegaan. Wat is waar en wat is gelogen? Er is zo veel en het is allemaal zo complex...

• Marjan Hesselink, Pauline Oude Nijeweme, Diane Gremmen en Mathilde van der Molen; de weduwen van de vier omgekomen brandweermannen willen dat de gemeente Enschede eindelijk voor genoegdoening zorgt.

„Mensen in Enschede kampen met gevoelens van onmacht”, zegt brandweerweduwe Marjan Hesselink. „We willen eindelijk eerlijkheid. Als de vrouw die nu als nieuwe getuige is opgestaan dat ons kan brengen? Prima. Want hier zijn dingen gebeurd die het daglicht niet kunnen verdragen. Zo veel is wel duidelijk. Waarom werden rechercheurs Jan Paalman en Charl de Roy van Zuydewijn uit het Tolteam, dat de zaak destijds onderzocht, verstoten?”

De getuige, Jeannette Schippers, heeft nauwe familiebanden met één van de twee voormalige directeurs van SE Fireworks én met oproepkracht André de J., die volgens haar destijds op de locatie aanwezig was.

Tegenover Paalman en De Roy van Zuydewijn vertelde ze: „Uit gesprekken met de familie begreep ik dat iedere betrokkene zo ongeveer was gehoord. Ik had verwacht dat al die mensen de waarheid zouden vertellen, maar gaandeweg bleek dat niet het geval. Ik heb binnen de familie kenbaar gemaakt dat ik het hier niet mee eens was. Met als gevolg dat na het overlijden van mijn vader, Gerrit,

Wie is nog je vriend, wie kun je vertrouwen...”

Mathilde van der Molen, moeder van drie zoons: „Voor mij geldt dat de werkgever van Hans, mijn omgekomen man, verantwoordelijkheid draagt richting nabestaanden. En de gemeente Enschede heeft nimmer zorg voor ons gedragen. Er kwam geld van het Rampenfonds, door Nederlandse burgers gedoneerd. En er werd een coulance-regeling aangeboden, waarvan onmiddellijk de helft naar de belastingdienst verdween. Maar Enschede heeft als 'baas' van Hans de plicht mij een fatsoenlijke pensioenaanvulling te bieden. Ik ben geen geldwolf, ik hoef niet rijk te worden. Maar nu moet ik op elke euro letten. En dat is niet rechtvaardig! Ik ben al zo veel kwijt.”

De sporen van de vuurwerkramp zijn sinds de oplevering van de nieuwe woonwijk Roombeek, twee jaar geleden, vervaagd. Maar de littekens blijven en doen bij slachtoffers en nabestaanden nog altijd pijn. De catastrofe eiste 23 levens, 954 mensen raakten gewond, 200 woningen werden weggevaagd.

Het vuur ontstond op het werkerrein van een pakhuis van SE Fireworks, waar 900 kilo vuurwerk lag opgeslagen, en verspreidde zich vervolgens naar twee containers die illegaal buiten het gebouw stonden. Een kettingreactie van ontploffingen resulteerde in de apocalyps: de

die ook bij SE Fireworks werkte, de familie uit elkaar viel. De rol van al deze mensen met betrekking tot wat er bij SE Fireworks plaatsvond, is niet goed uitgezocht.”

„Wie is nog je vriend, wie kun je vertrouwen...”

Tien dagen geleden werden de vier brandweerweduwen bij de politie uitgenodigd om „eens bijgepraat te worden over de stand van zaken”. Toen de vrouwen vroegen of beide voormalige rechercheurs, die sinds zij op een zijspoor werden gezet als particuliere detectives verder onderzoek deden, aanwezig mochten zijn, was het antwoord negatief.

„Het gaat om rechtvaardigheid, naar onze mannen en kinderen toe”, legt Mathilde van der Molen uit. „Wat een brandje van niets leek, werd een catastrofe. Terwijl dat vuur anders had moeten worden bestreden. Dat wisten de autoriteiten na de conclusies over de vuurwerkbrand van Culemborg, februari 1991, terdege. Maar onze mannen werden erop uitgestuurd zonder goede briefing vooraf. 'Blus maar gewoon.' Hans werd gevonden op de binnenplaats van SE Fireworks. Nota bene in de straat waar wij vroeger woonden, waar onze drie kinderen zijn geboren.”

In Culemborg kwamen destijds twee mensen om het leven. Het complex daar stond in relatief dunbevolkt gebied en niet, zoals SE Fireworks, midden in een woonwijk. Sinds 'Culemborg' is bekend dat je zo'n vuurwerkfabriek maar beter ver weg van woonhuizen kunt bouwen, dat een eventuele brand in het begin het

centrale bunker met 177 ton ging de lucht in. Van de 26 uitgerukte brandweermannen zouden er vier nooit meer thuiskomen.

Directeuren Willie Pater en Rudi Bakker werden uiteindelijk vrijgesproken van schuld voor de dood van de slachtoffers. Ze kregen wel gevangenisstraf opgelegd voor het opzettelijk overtreden van milieuvoorschriften en handel in illegaal vuurwerk. Verdachte André de Vries werd in een spectaculair verlopen proces tot vijftien jaar cel veroordeeld wegens brandstichting, maar het gerechtshof Arnhem sprak hem in 2003 vrij. Sindsdien vieren speculaties over hoe de brand ontstond hoogtij.

Ook worden hulpverleners van toen bedreigd. Arnold Vaneker zat als brandweerman destijds in de eerste wagen. „Heel vervelend, ik kreeg meermalen anonieme brieven. Zelfs een 'kerstswens', waarbij ze een foto van mijn huis op een kaart hadden geplakt. Met de vuurwerkkramp als achtergrond. De bedreigingen begonnen nadat ik in 2005 met pensioen ging. En ik was niet de enige. Andere collega's die de vuurwerkkramp toen hebben bestreden, kregen ook brieven. Uiteindelijk hebben we aangifte gedaan bij de politie.”

Sms-berichten

Raadslid Ben Sanders van Burgerbelangen werkte zestien jaar bij de brandweer en achttien jaar als ambulancebroeder. „Bij mij waren het sms-berichten. Kreten als 'Doe

effectiefst met blusrobots wordt bestreden en dat opslag van lichter vuurwerk (classificatie 1.3) samen met zwaarder vuurwerk (classificatie 1.1) oncontroleerbare massa-explosies kan veroorzaken.

„Na de ramp in Twente werden belangrijke Enschedese ambtenaren weggepromoveerd”, weet Mathilde van der Molen. „Hoge brandweerofficieren. Aad Groos, destijds korpscommandant. Nooit meer iets van de man mogen vernemen. Konden zij ons, de rouwende weduwen, soms niet langer recht in de ogen kijken... Al in 2001 kregen we geen kerstpakket meer. Nogmaals, wij zijn niet uit op het grote geld. Maar een fatsoenlijke compensatie is toch niet te veel gevraagd als je op zo'n traumatische wijze je echtgenoot verliest? Van de gemeente hebben wij geen cent gehad. En dat deugt niet, de verantwoording lag en ligt bij de werkgever, bij de overheid.”

Terug naar pagina

er iets aan' en 'Hoogste tijd dat het wordt opgelost'. De politie deed onderzoek, ze bleken te zijn verstuurd via een prepaid nummer. Nader researchewerk was te duur. Na de laatste verkiezingen hield het op. Ik vermoed dat de afzenders de druk op de politiek wilden opbouwen om de oorzaak van de ramp te achterhalen.”

Volgende kolom